

Kunnskapsgrunnlag for Værøy kommune

Utarbeidet som del av «Øykommune prosjektet»

Innhold

Mål.....	3
Organisering	3
Tidsrammer	3
1. Interkommunalt samarbeid.....	3
2. Demografi og kommuneøkonomi	4
3. Trygge tjenester.....	6
4. Robust administrasjon.....	11
5. Levekår	12
6. Næringsutvikling.....	13
7. Bostedsattraktivitet og boligtilgang	13
8. Areal og infrastruktur	15
9. Samfunnssikkerhet og beredskap	17
Ansvarsprinsippet.....	18
Likhetsprinsippet	18
Nærhetsprinsippet	18
Samvirkeprinsippet.....	18
SWOT analyse.....	18
Planbehov	19
Ferdige planer i Værøy kommune	19
Forslag til oppfølging	19
10. Klima og miljø	20
11. Demokrati og samskaping	21
12. Kultur og friluftsliv	22
13. Frivillighet	23
14. Digitalisering.....	24
15. Samferdsel.....	25
Planbehov	26
16. Utdanning	26
Ikke ferdig.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.

MÅL, ORGANISERING OG TIDSRAMMER

Mål

Kunnskapsgrunnlaget skal være en kilde til

- a) å utforme planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel i hver kommune.
- b) kommunenes felles påvirkningsarbeid opp mot KS og statlige myndigheter.
- Kunnskapsgrunnlaget lages som et felles dokument som tilpasses hver enkelt kommune etter behov.

Organisering

I alle kapitler blir det stilt spørsmål om planbehov? Her ber vi om en vurdering av om dette kapittelet bør inngå som del av en framtidig kommuneplanens samfunnsdel (et kapittel eller avsnitt), som del av framtidig økonomiplan/handlingsprogram, eller om det evt. bør lages en egen plan for dette kapittelet.

Tidsrammer

Kunnskapsgrunnlaget er utarbeidet i perioden april til oktober 2021.

1. Interkommunalt samarbeid

Legevakt	Samarbeid	AMK sentralen
Arkiv	Samarbeid	Arkiv i Nordland
Barnevern	Vertskommune	Bodø
Barnevernvakt	Samarbeid	Bodø
Innkjøp	Samarbeid	Bodø
Krisesenter	Vertskommune	Bodø
Landbruk	Samarbeid	Bodø
Matrikkel	Samarbeid	Bodø
NAV	Samarbeid	Bodø
PPT	Vertskommune	Bodø
Veterinær	Samarbeid	Bodø
Innkjøp	Samarbeid	Bodø/Salten
Reiseliv	AS	Destination Lofoten
Helse og miljøtilsyn	IKS	Helse og miljøtilsyn Salten AS
Revisjon	IKS	KomrevNord IKS
Friluftsråd	Samarbeid	Lofoten
Geodata samarbeid	Samarbeid	Lofoten
IKT	Vertskommune	Lofoten
Interkommunalt råd	IKR	Lofoten
RKK	Samarbeid	Lofoten
110 sentralen	IKS	Salten brann IKS
Brannvern	IKS	Salten brann IKS

Feiing	IKS	Salten brann IKS
IUA	Samarbeid	Salten IKS
Forliksråd	Samarbeid	Bodø
Kommunepsykolog	Samarbeid	Bodø?

Tjenester som krever større fagressurser enn en klarer å ha alene, eller at en ikke klarer å skaffe fagkompetanse, søkes utført gjennom interkommunalt samarbeid.

Direkte tjenester til våre innbyggere skal utføres lokalt. Barnehage, skole, pleie og omsorg og helsetjenester.

Det må gjøres en vurdering av om det vil være en fordel om alle interkommunale samarbeid samles opp mot en vertskommune, eller om det skal være mer som i dag, oppkobling mot to verter (Lofoten og Bodø). Oppkobling av IKT vil være et sentralt element i hvordan interkommunalt samarbeid skal fungere. Avgjørende faktorer her vil være funksjonalitet i tjenestene, IKT funksjonalitet, service og pris på tjenesten. IKT er et område der vi er avhengige av å tilhøre et større fagmiljø.

Planbehov:

Eierskapsmelding lages der deltakelse i interkommunalt samarbeid inngår.

2. Demografi og kommuneøkonomi

1 Bærekraftsavvik pr i dag, og i økonomiplanen

Bærekraft pr regnskap 2021

Med hensyn på avstand opp til TBUs anbefalte minimumsnivå (NDR $\geq$ 1,75%, Disposisjonsfond $\geq$ 8% og netto lånegjeld $\leq$ 75 %) – så tilfredsstilte Værøy TBUs anbefalte minimumsnivå med god margin, med unntak fra disposisjonsfondet som er på 5,4%, som er lavere enn 8%. Differansen utgjør 2,6 mill kroner.

Bærekraft for økonomiplanperioden 2021 – 2024:

Værøy kommune har gjennom hele økonomiplanperioden budsjettet med NDR= 0,8 % som er lavere enn TBUs anbefalte minimumsnivå på 1,75%. Flere større låneopptak i perioden (totalt: ca 80 mill), vil skape økt press på handlingsrommet, reduserer NDR fra 4,8 til 0,8%. Økte finanskostnader blir i stor grad kompensert med reduserte driftskostnader. Disposisjonsfondet ser ut til å bli uendret i perioden på ca 5 % som er lavere enn TBUs anbefalte minimumsnivå. Netto lånegjeld ser ut til å kunne nå 131% ved utgangen av 2024, noe som er langt utover TBUs anbefalte minimumsnivå.

Fremtidige investeringer utover økonomiplanperioden

Fremtidige investeringer i kommunale bygg- og anlegg, samt vedlikehold (FDV) vil kunne legge ytterligere press på kommunens handlingsrom, slik at fokus på opprettholdelse av handlingsrommet jfr TBUs minimumsnivå må være gjeldende i kommende budsjettprosesser.

2. Befolkningsutvikling i Værøy kommune frem mot 2031

Befolkningsutviklingen i Værøy kommune fra 2021 og frem mot 2031, basert på SSBs hovedalternativ, ser ut som følger:

- Folketall: fra 698 til 698 personer, dvs ingen økning av personer (0,0%)
- Barnehage (0-5 år): fra 31 til 25 personer, dvs en reduksjon på -6 personer (-19,4%)
- Grunnskole (6-15 år): fra 82 til 65 personer, dvs en reduksjon på -17 personer (-20,7%)
- Yrkesaktive (16-66 år): fra 442 til 433 personer, dvs en reduksjon på -9 personer (-2,0%)

- De eldre (67 år +): fra 143 til 175 personer, dvs en økning på 32 personer (22,4%)
- De eldre (67-79 år): fra 94 til 108 personer, en økning på 14 personer (14,9%)
 - De eldre (80-89 år): fra 42 til 57 personer, en økning på 15 personer (35,7%)
 - De eldre (90 år +): fra 7 til 10 personer, en økning på 3 personer (42,9%)

3. Effekter av befolkningsutvikling (SSBs hovedalternativ)

Anslag årlige endringer i utgiftsbehovet 2021-2030

Endring utgiftsbehov per	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM VÆRØY	Komp 82 %
2022	845	-597	-247	-55	29	-106	-130	-104
2023	-100	-746	0	-11	20	-41	-878	-702
2024	-1 309	895	-853	-13	-16	28	-1 268	-1014
2025	-109	-1 044	427	16	-4	-49	-763	-611
2026	312	-447	0	9	17	-39	-148	-118
2027	1 121	0	0	-15	21	9	1 136	909
2028	333	149	0	25	8	4	518	415
2029	2 443	149	0	-30	37	-1	2 598	2078
2030	1 147	-746	0	9	19	-55	374	299
2031	1	-149	0	-40	37	-22	-173	-138
Sum 2022-2031	4 684	-2 536	-674	-104	168	-272	1 267	1 013

Vi antar at ca 80 - 82 % av kommunens endringer i brutto utgiftsbehovet (i 2021 priser) dekkes av de frie inntektene. Mens de øvrige kostnadene (18 - 20%) må dekkes av egenbetalinger og øremerkede tilskudd etc.

4. Anslag endringer i årsverksbehov pr 2019, 2030 og 2040 – på ulike tjenesteområder:

- For barnehage ser vi en svak nedgang på 2 årsverk, gitt en svak reduksjon på 4 barn 1-5 år med barnehageplass i 2040.
- For grunnskole ser vi en svak nedgang på 1-2 lærerårsverk, gitt en samlet reduksjon i 8 elever i trinn 1-10.
- For institusjon og hjemmetjeneste ser vi en sterk økning fra 29 til 40 årsverk, gitt sterk økning spesielt i gruppen 80 år+

5. Lokale vedtak/handlinger i Værøy kommune i 2021, dvs etter regnskap 2020

Den største trusselen mot svikt i inntektene for Værøy kommune er en mer negativ utvikling i folketallet enn prognosene fra SSB. Per 1.juli 2021 har vi et reelt folketall på 681 innbyggere, som er en betydelig nedgang. Inntektsgarantiordningen (INGAR) sikrer kommunene mot en brå inntektssvikt som følge av befolkningsnedgang, men på litt lengre sikt vil inntektene svekkes ved en befolkningsnedgang.

Kommunestyret vedtok i mai å inngå en leieavtale på 40 år med Værøyhallen AS på kr. 1,5 mill. per år. Dette er ikke lagt inn i sin helhet i økonomiplanen, men vil påvirke driftskostnadene betydelig. Værøy kommune følger anbefalt nivå på finansielle måltall for netto driftsresultat og lånegjeld. På disposisjonsfond har kommunestyret valgt å legge seg på et lavere nivå på 2 %. Disposisjonsfondet ligger nå på ca. 5 %, men bør økes til minimum 8-10 % for å ha en buffer til å kunne ta plutselige kostnader i form av en omsorgsovertakelse (barnevern), en ressurskrevende bruker eller annet som kan oppstå.

Værøy kommune har en del unge med omfattende hjelpebehov. I dag tar foreldrene en stor del av omsorgsbyrden. Det er ikke kartlagt hvordan behovene og kostnadene vil utvikle seg for denne gruppen i årene som kommer.

3. Trygge tjenester

SWOT-analyse, helse

I Øykommuneprosjektet bruker vi en tilpasset «SWOT-analyse» i mange av kapitlene i kunnskapsgrunnlaget.

Helse, omsorg og velferd

Innledning: Punktene er lite utfyllende. En utdyping av punktene vil komme i en kartlegging- og planstrategi som kommer senere.

Arbeidsgruppen har bestått av: Faglederne; Tom Viktor Torstensen (sykehjem), Heidi Rønning (rus- og psykiatri) og Anne Lilly Jakobsen (miljøtjenesten), og Trond Digre (helse- og omsorgssjef). I tillegg har legene i kommunen; Henric Strömberg, Thea Steinert, Kathrine Andressen kommet med gode innspill.

Sterke sider (nå):	Svake sider (nå):
• Liten kommune = «Lett» å få oversikt • Tjenestetilbudene er ikke plassert langt fra hverandre, korte avstander • Alle kjenner alle, passer på hverandre • Lett å nå kommunens befolkning • Samarbeidet mellom enhetene • Samarbeid med andre kommuner • Stabil legeordning • Positiv ledergruppe • Flere sentrale stillinger har blitt besatt • Dyktige ansatte	• Liten kommune = Negativ omtale spres fort. Befolkningen får fort høre om hendelser som oppstår • Noe høyt sykefravær = skaper større arbeidsbelastning på resterende arbeidstakere, negativ sirkel • Mangel på fagkunnskap. Vanskelig/sårbart med rekruttering til enkelte stillinger. • Enkelte stillinger har stått «brakk» en stund, noe som har medført etterslep på utførelsen av enkelte arbeidsoppgaver • Bruk av private aktører = Vanskelig å holde kontroll, samt kontrollere kvaliteten på tjenesten. Stor utgiftspost • Lokaler til brukerne av miljøtjenesten (nye omsorgsboliger er under utarbeidelse = bra) • Sykehjem: Fått branntekniske pålegg siden 2012. Rapporteres om vann- og sopp- skader i bygget. Blitt anbefalt å bygge nytt sykehjem. Nytt sykehjem er tenkt, men ikke påbegynt. • Mangel på dagsenter, tilrettelagt dagaktivitet, og arbeidstilbud til sårbare grupper • Flere har behov for annen boform (bolig med base) • Mangler egen plass for hjelpemidler • Lite fokus på velferdsteknologi, medisineringsstøtte (medisindispensere, digitale tilsyn på natt, osv) • Flere eldre har familie en annen plass i landet, noe som kan føre til ensomhet. Har behov for et møtested utenfor kaffen på Coop • Flere brukere har mangel på ledsagere ved reise • I følge rusmiddel-politisk plan (2016) viser at Værøy har en stor utfordring knyttet til rus. Man ser at andelen rusrelatert demens er økende. Hva er situasjonen nå? Oppfølging av plan fra 2016?

	• Mangel på ressurser (mannskap, tid og penger) knyttet til gjennomføring av prosjekter og planverk, samt å holde seg oppdatert (hjelpebehov for brukere, kartlegging av nye hjelpebehov, osv)
--	--

Muligheter (fremtid):	Utfordringer (fremtid):
• Helsesektoren har blitt mer og mer involvert i prosjekter og samarbeid med andre kommuner i nordland (og ellers i landet) • Samarbeidet med flere lofoten-kommuner har kommet i gang • Bruk av digitale kommunikasjonsverktøy (Teams, osv) • Lettere tilgang på kunnskap via godt samarbeid = Bedre mulighet for oppdatering. Digital verden. • Nytt omsorgssenter og sykehjem gjør hverdagen til brukerne og ansatte bedre • Sammenslåing av tjenestene (mannskap og ny tenkt boligutforming gjør tilbudet, samspillet og samholdet bedre) • Se viktigheten med økt velferdsteknologi - kan støtte for arbeidsmengden, minske arbeidsbelastning	• Da flere og flere tjenester nå går via nettet er datasikkerhet en viktig del av arbeidet = Mer sårbart. Krever opplæring, tid og ressurser • Geografisk plassering av kommunen, øy = Vanskeliggjør fysisk kommunikasjonen, samt å få eksterne aktører til å komme til kommunen for å utføre enkle (og kompliserte) arbeidsoppgaver/dagsoppdrag • Flere og flere eldre i kommunen, mindre og mindre søkere til stillinger • Rekruttering av fagkompetanse til helsevesnet, hva har kommunen å tilby nyeansatte? • Mindre hender – flere som må ivaretas • Økende behov for bistand i hjemmet • Tilgang/tilgjengelig boligamasse til nyansatte • Holde på de ansatte vi har • Manglende inkludering/trivselstiltak i lokalsamfunnet • Trang økonomi

Interkommunalt samarbeid vil brukes der vi trenger spesiell kompetanse, f.eks. barnevern, jordmor, psykolog m.m.

Digitalisering vil i fremtiden gi mulighet for flere stedsuavhengige tjenester, og kunne ha samme kvalitet som utøves i større kommuner.

Værøy skole

Juni 2021

STYRKER (nå)	SVAKHETER (nå)
• Høy andel kvalifiserte pedagoger • Stor grad av trivsel og samhold blant ansatte og elever • Systematisk arbeid med Fagfornyelsen og utvikling av profesjonsfellesskapet • Oppdaterte analoge og digitale læringsressurser • God dekning av IKT utstyr • Godt samarbeid med andre kommunale enheter (teknisk, barnehage spes) • Kompetanse for kvalitet styrker lærernes faglige kompetanse	• Tidligere høyt sykefravær, bedre nå (h-2021) • Vanskelige/sårbare rekrutteringsprosesser for å få kvalifiserte pedagoger/assistenter • For trangt og lite funksjonelt skolebygg • Tungvint/uhensiktsmessig skolenettverksamarbeid med Lofoten/RKK • Tungvint/lite tilgjengelig service/oppfølging fra IKT Lofoten • Begrenset tilgang til kompetanse innenfor spesialundervisning og særskilte behov • Sårbar ledelsesstruktur ved skolen
MULIGHETER (fremtid)	UTFORDRINGER (fremtid)
• Koble seg til et mer tilgjengelig og hensiktsmessig skolenettverk med Bodø • K-20 og Fagfornyelsen gir et løft til pedagogisk utviklingsarbeid og kvalitet i undervisningen • Nytt skolebygg vil gi et løft til skolens fysiske miljø og mer egnede lokaler og spesialrom • Kompetanseløftet for spesialundervisning og inkluderende praksis vil bidra til at skolen i større grad kan håndtere elever behov for spesped og særskilt oppfølging • Værøysamfunnet (natur og næringsliv) bidrar til økt rekruttering	• Koronasituasjonen/hjemmeskole • Skolebygg ikke gjennomføres eller utsettes • Varig manglende spes.ped.kompetanse • Vanskelig/sårbar rekruttering av kvalifisert personell til skolen (pedagoger, skoleleder, administrasjon, assistenter) • Trang økonomi • Dårlig og lite tilgjengelig boligmarked • Manglende inkludering/trivselstiltak i lokalsamfunnet

Værøy barnehage

Kapittel: Trygge tjenester

Her har jeg lagt alt inn i SWOT og viser til tidligere innsendt kartlegging fra barnehagen for mer informasjon.

Sterke sider (nå):	Svake sider (nå):
• Erfarne medarbeidere i stillingene som pedagogiske ledere på dispensasjon fra utdanningskravet • Flere fagarbeidere • Engasjement, lærevillighet og gode holdninger i personalgruppen • Lite sykefravær (2,8 %) • Har fått på plass mange rutiner og har sammen med rådmannen avklart rollefordelingen mellom styrer/barnehagefaglig ansvarlig og rådmann • Har styrket kompetansen på spesialpedagogikk og inkludering i samarbeide med PPT og Statped • Nettverk med styrere på Røst og Træna • Godt samarbeid med lege/helsesykepleier • Samarbeid med barnevernet og PPT • Tett samarbeide med rektor • Igangsatt arbeidet med: ○ Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering, i samarbeide med Bodø kommune ○ Barnehager mot 2030 ○ Ny barnehagelov og aktivitetsplikt	• Det er bare styrer som har barnehagelærerutdanning, noe som krever mye veiledning fra styrer. Over flere år er det stort sett bare barnehagelærere som har tilknytning til øya som søker jobb som barnehagelærer her. • Mangelen på barnehagelærere gjør at utviklingsarbeid mer krevende • Vi har ingen spesialpedagogisk kompetanse på barnehagebarn i kommunen • Vi mangler psykologtjenester for barn • Vi har for lite ressurser fra PPT, noe som gjør at vi får liten tid til observasjon og oppfølging. • IKT er i dag ikke optimal, da det er begrenset hva vi kan få av service (fysisk), noe som innebærer at vi risikerer å kjøpe nytt der det kunne vært reparert.
Muligheter (fremtid):	Utfordringer (fremtid):
• Ufaglærte som ønsker å ta utdanning • Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering i samarbeid med Bodø • Barnehager mot 2030 • Ny barnehagelov og aktivitetsplikt • Matjungelen • Samarbeidet med andre barnehager/styrere/instanser gjør det lettere å sikre at vi øker kvaliteten	• Færre barn • Risiko for nedbemanning, som øker risikoen for fraflytting 3 • Som styrer og barnehagefaglig ansvarlig, har man mange hatter på, noe som kan skape etiske dilemma. • Bolig til potensielle nye barnehagelærere

Planbehov:

- Kompetanseplan
- Helse og omsorgsplan
- Oppvekstplan?
-

4. Robust administrasjon

Dagens administrasjon:

- Rådmann
 - Helse og omsorgssjef
 - Teknisk sjef
 - Økonomisjef
 - Økonomimedarbeider
 - Personal og servicekonsulent
 - Rådmannens sekretær
 - Kultursjef
 - Kulturmedarbeider
 - Næringsrådgiver

Ordfører er også lokalisert i, og tett koblet på administrasjonen.

Rektor og barnehagestyrer er også administrativ ressurs på sine områder (skoleeier og barnehageeier).

Det avholdes ledermøter ca annenhver uke. Ellers forsøkes det opprettholdt en åpen dialog, der vi ser på utfordringer sammen ved behov.

Kapasiteten er tilpasset å kunne ta seg av det meste av dagligdagse hendelser. Lite tid og ressurser til saksutredning på flere områder. Avhengig av å ha stabilitet i stillinger over tid.

For større saksutredninger må en beregne å måtte kjøpe hjelp. Egen administrasjon vil i utgangspunktet ha nok med å få daglig drift til å gå.

Vi er helt avhengig av kommunesamarbeid for å få gjort lovpålagte oppgaver. Værøy kommune samarbeider med «resten av Lofoten» og Bodø kommune. Gjennom øykommuneprosjektet planlegges det å se på videre organisering, evt. om en skal samarbeide strategisk med primært en aktør. Digitalisering inngår i de fleste arbeidsoppgaver, og vil være en sentral del av total tjenesteyting, som også her kan gi oss mulighet til steduavhengige tjenester, og samme nivå som større kommuner.

Planbehov:

Planstrategi , ikke laget tidligere.

Kommuneplanens samfunnsdel, gjeldende plan er fra 2007.

Kommuneplanens arealdel, gjeldende plan er fra 2011.

Orden i eget hus – system for internkontroll

5. Levekår

Levekårene sier noe om hvordan vi har det og er viktige forutsetninger for den enkeltes velferd. Hva som vektlegges ved levekårene og hva som oppfattes som gode eller dårlige levekår vil kunne variere over tid.

Verdibaserte oppfatninger av hva et godt liv er vil være avgjørende for det levekårsbildet en velger å vise.

Gjennom 2000-tallet har folketallet ligget relativt stabilt på mellom 700 og 800 på Værøy.

Pr.1 kvartal 2021 har Værøy kommune 687 innbyggere.

Skolen og barnehagen har færre elever og barn enn ved oppstart høst 2021 enn ved fjorårets skolestart.

Det er 93,1 % barn med barnehageplass.

34,6 % elever i SFO

6,4 % elever får skoleskyss

De fleste innbyggerne på Værøy bor i selveierbolig med 2,1 beboer pr.husholdning.

9,8 % prosent bor trangt, 3,6 % bor på landbrukseiendom og det er registrert 16 hytter på Værøy.

Kommunens driftsutgifter pr.innbygger er kr.140 444

Kommunens driftsinntekter pr.innbygger er kr.146 597

Innbyggerne på Værøy jobber med følgende:

- 116 i sekundærnæring,
- 49 innenfor varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjeneste, forretningsmessig tjeneste og eiendom.
- 54 innenfor jordbruk, skogsbruk og fiske
- 72 innenfor Helse og sosialtjenester
- 11 innenfor offentlig adm, forsvar og i sosialforsikring
- 24 innenfor undervisning
- 6 innenfor personlig tjenesteyting

Værøy har en barnevernstjeneste som kjennetegnes av stabile og kompetente medarbeidere.

Siste kvartal 2020 hadde barnevernet på Værøy hatt 21 aktive saker.

For å sikre god barnevernfaglig kvalitet på de beslutningene som fattes er det ukentlig drøftingsmøte av særskilte saker (mulige plasseringer, tilbakeføring, spesielle tiltak, tiltaksøkonomi o.l.), hvor barnevernleder, nestleder, alle faglederne og rådgivende jurister deltar.

Faglederne følger i tillegg den enkelte medarbeider tett opp med jevnlig saksgjennomgang, samt at hver avdeling / seksjon har ukentlige fellesveiledninger.

Planbehov: Helse og omsorgsplan

6. Næringsutvikling

Styrker (nå):	Svakheter (i dag):
- Lønnsom og attraktiv fiskerinæring - Fiskerisamfunn - Mange grundere - Sterk tilhørighet/patriotisme for øya - Høy realkompetanse innen fiskeri - Et engasjert næringsliv - Transportløsninger	- Lavt utdanningsnivå - få arbeidsplasser som krever høyskoleutdanning - Fiskeriavhengig lokalsamfunn - Kjønnsmessig delt arbeidsliv - Værøy er svak på kollektiv innsats - Rutetilbud fergene - Lokale transportløsninger

Muligheter (som værøy kan utnytte):	Utfordringer (i fremtid):
- Bedre havneforhold - Reiselivssatsing - Aktivt næringsfond - Boligutbygging - Hindre gjengroing av naturlandskap - Starte opp med sau- eller geitedrift - Frivillighetssentral - Rutetilbud - Lokale transportløsninger	- Endringer i nasjonal politikk (Fiskeri/skattelovgivning) - Beholde folketallet - Boliger blir stående tomme.

Planbehov: Strategisk næringsplan

7. Bostedsattraktivitet og boligtilgang

En utfordring små kommuner har i hele landet, er fraflytting og redusert tilflytting. I og med at det er mest ungdom som flytter, fører dette til en skjev aldersfordeling: Det blir stadig færre barn og unge voksne, mens antall eldre øker betydelig. Dette får betydning for tjenestetilbud, for beredskap og rekruttering til lokalt arbeidsliv.

Flytting er et høyaktuelt tema i norsk debatt for tiden. På mange måter kan en si at flyttetallene er en temperaturmåler på samfunnsutviklinga – internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Det er mange og sammanesatte årsaker til at folk flytter, og skal en gjøre noe med fenomenet må en se helhetlig på en rekke faktorer.

I mange kommuner i Norge er det stadig vanskeligere å rekruttere personer til viktige stillinger – i næringsliv og kommunene. Ofte er det de minst sentrale kommunene som har størst problemer med å skaffe kvalifiserte lærere, ingeniører, sykepleiere, fagarbeidere mfl. Når det ikke lenger er tilstrekkelig mange i aldersgruppen 20-60 år som bor i kommunen, må en ut for å dekke etterspørselen, og rekruttering av arbeidskraft er ingen enkel oppgave i dagens samfunn.

Utbygd velferdstilbud i alle kommuner som barnehage, skoler og eldreomsorg mm. Hvis ikke dette fungerer, så flytter folk.

Fra forskning, utredninger og statistikk, spesielt fra SSB, vet vi bl.a. følgende:

Arbeid er viktigste årsak til flytting. Før var det viktigste **å få en jobb**. Over tid har holdninger til arbeid endret seg, bl.a. forventninger til innhold, lønn og utviklingsmuligheter, og til trygge stillinger, heltid etc. Dagens arbeidssøkere har andre forventninger og krav til en arbeidsplass. De med god utdanning og som kan velge, kan selv sette krav både til hva slags lokalmiljø de vil bo i, og hva slags arbeidsbetingelser de ønsker.

Det kan også se ut som om arbeid har blitt litt mindre viktig de siste åra, på grunn av digitalisering, flere frie yrker, økt pendling og en høy andel som enten er trygdet eller står utenfor arbeidslivet (ca. 30%).

Nærhet til familie er også en viktig flyttegrunn. Nordlendinger oppgir oftere enn andre at nærhet til familie er avgjørende.

Andre flyttegrunner som oppgis ofte

(men mindre enn de 3 ovennevnte) er bolig, fritidsaktiviteter og kulturtilbud, gode oppvekstvilkår for barn, gode helsetjenester, et roligere liv, og kommunikasjoner.

En beslutning om flytting er alltid sammensatt av flere av disse momentene, og selv om arbeid nesten alltid ligger i bunn er ikke det **alene** lenger flytteårsak nok.

Mange distriktskommuner taper på følgende forhold/kriterier:

- Damene bestemmer (og kvinner har ofte andre preferanser enn menn)
- Jobb for to er avgjørende for folk som i dag flytter på seg
- Dagens arbeidssøkere forventer moderne/gode arbeidsvilkår – fulle helårsstillinger
- Spesialiststillinger oppleves som ensomme for unge, spesielt nyutdannede. De som likevel ønsker slike stillinger, forventer muligheter for faglig utvikling.
- Hvis arbeidsinnvandrere og/eller flyktninger ikke har med seg familie, flytter de fort.
- Usikkerhet om skole og barnehage. I mange kommuner er det kontinuerlig forslag om å legge ned skoler, og det ropes på kvalifiserte lærere. Å flytte til et lite samfunn som ikke har skole, eller hvor skolen ikke har høy kvalitet, er lite fristende for unge. Mange flytter når skolen legges ned
- Fritidstilbud, møteplasser, flere i samme gruppe som dem selv. Blir det for få unge, eller for få innvandrere fra samme land, oppleves det fort ensomt hvis en ikke har gode møteplasser som dekker sosiale behov, og hvor en kan bli kjent med nye.
- Kollektivtilbud, lett å komme til sentrum eller naturopplevelser. Flyplass er viktig for innvandrere.
- Boligmarkedet i små kommuner er ofte ensidig. En må kjøpe hus (gjerne enebolig), mens utleieboliger, små enheter og boligbyggelag i liten grad finnes. Folk på flyttefot har helt andre boligpreferanser enn de som har bodd der lenge.
- Skoletilbud ut over ungdomsskolen mangler.

- Mangel på muligheten for relevant høyere utdanning

VÆRØY – 16,2% innvandrere, hvorav 41 fra Polen, 38 fra Litauen, 7 fra Romania, 6 fra Russland, 5 fra Sverige, 4 fra Latvia og 17 fra andre land

Tiltak for å holde/øke folketallet:

- Det er avgjørende at folk som kommer flyttende, tas godt imot.
- Møteplasser.
- God informasjon til alle som bor i kommunen
- Norskurs for alle.
- Økonomiske støtteordninger
- Nye typer arbeidsplasser - tilrettelegging for prøving
- Kompetansemuligheter
- Fokus på flytting

Planbehov:

Kommuneplanens samfunnsdel

Boligpolitisk handlingsplan

8. Areal og infrastruktur

GAP analyse Infrastruktur

Vurdering av om eksisterende infrastruktur dekker dagens og fremtidens behov og myndighetskrav.

Det er ikke gap mellom veier og behov som gir grunn til SWAT.

Det er gap mellom krav til infrastruktur på avløp og Sjøvannsanlegg.

Det er ikke gap mellom infrastruktur ferskvann ved at Værøy har nok vann til eget og Røst sitt forbruk gjennom dagens og snart utbygde reserve vannverk. SWOT er vurdert ut fra å få til kommunalt avløpssystem med tilhørende rensing i henhold til myndighetskrav.

Internt	Sterke sider (nå):	Svake sider (nå):
	Delvis oversikt over behov Velfungerende tømmeordning for septik Arealer og tilgang til sedimentering / utslipp til sjø av vann fra slamavskiller / septik Utbygging kan skje gradvis Intern kompetanse på vann/avløp. Har arealer for eventuell kompostering	Stor andel private eldre anlegg med ymse standard Enkelte områder vil kreve pumpestasjon for avløp Kapasitet til utbygging hos lokale entreprenører.

--	--	--

Eksternt	Muligheter (fremtid):	Utfordringer (fremtid):
	Støtteordninger for oppgradering av utslippsanlegg Næringsliv pålegges separate renseanlegg for prosessvann og belaster ikke kommunale anlegg. Teknologi for gjenvinning av kloakk skaleres og gjøres tilgjengelig for små samfunn.	Myndighetskrav gir for høyt tempo i utbygging med behov for eksterne entreprenører (kostnadsdrivende) og økt krav til lokal kapasitet i plan Miljøkrav som begrenser utslipp i sjø fra slamavskiller Økonomi i befolkningen ved pålegg om påkobling til offentlig avløp.

GAP analyse Arealbehov

Vurdering av om det er nok areal ferdig eller som kan utvikles for etablering av boliger, fiskeindustri og annen næring. Det er ikke gap mellom antatt forventning og det som finnes av muligheter. SWOT er vurdert ut fra å få tatt i bruk arealer for å utvikle øya.

Internt	Sterke sider (nå):	Svake sider (nå):
	- Ledige arealer - Utbygd infrastruktur med bredbånd - Lavt prisnivå - Høy aksept for næringsvirksomhet tett opp mot boligareal - Finnes bygningsmasse som kan bygges om til ny virksomhet.	- Ikke markedsført - Ingen «selger» mot aktuelle etablerere

Eksternt	Muligheter (fremtid):	Utfordringer (fremtid):
	- Tilby boligpakker til eksisterende og nye Værøyværinger - Etablere næringspark for desentraliserte arbeidsplasser	- Myndigheters tilrettelegging for at det er attraktivt å etablere seg på en øy. - Tilgang til energi - Kommunikasjoner

Vurdering av arealbehov og behov for revidering av arealplan og/eller reguleringsplaner i hver kommune. Planbehov?

GAP analyse Arealbehov

Vurdering av om det er nok areal ferdig eller som kan utvikles for etablering av boliger, fiskeindustri og annen næring. Det er ikke gap mellom antatt forventning og det som finnes av muligheter. SWOT er vurdert ut fra å få tatt i bruk arealer for å utvikle øya.

	Sterke sider (nå):	Svake sider (nå):
Internt	• Ledige arealer • Utbygd infrastruktur med bredbånd • Lavt prisnivå • Høy aksept for næringsvirksomhet tett opp mot boligareal • Finnes bygningsmasse som kan bygges om til ny virksomhet.	• Ikke markedsført • Ingen «selger» mot aktuelle etablerere

	Muligheter (fremtid):	Utfordringer (fremtid):
Eksternt	• Tilby boligpakker til eksisterende og nye Værøysvæinger • Etablere næringspark for desentraliserte arbeidsplasser	• Myndigheters tilrettelegging for at det er attraktivt å etablere seg på en øy. • Tilgang til energi • Kommunikasjoner

Bemanning og kompetanse på område plan og bygg må påregnes å måtte hentes delvis fra samarbeidende kommuner. Digitalisering vil gi nye muligheter for tjenesteyting.

Planbehov:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel

9. Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet er samfunnets evne til å verne seg mot å håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner, og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger.

Systematisk kunnskapsutvikling som grunnlag for forebyggende tiltak skal bidra til færre hendelser og et bedre beredskapsarbeid. God beredskap gjør ansvarlige aktører i stand til å håndtere hendelser og gjenopprette samfunnets funksjoner raskt, hvis hendelsen skulle inntreffe.

Forebygging er vår viktigste oppgave når det gjelder hendelser som truer sentrale samfunnsinstitusjoner, vår felles sikkerhet og den enkeltes trygghetsfølelse. God samfunnssikkerhetsarbeid stiller store krav til samordning på tvers av sektorer og forvaltningsnivå, og et godt samarbeid med private og frivillige aktører.

Samfunnssikkerhetsarbeidet i Norge er basert på prinsippene om likhet, nærhet, ansvar og samvirke.

Ansvarsprinsippet

Den virksomheten som til daglig har ansvaret for et fagområde, har også ansvaret for samfunnssikkerheten på dette området. Ansvarsprinsippet innebærer en plikt til å opprettholde viktige funksjoner og oppgaver innenfor egen virksomhet dersom det inntreffer en uønsket hendelse.

Likhetsprinsippet

Ved håndtering av en uønsket hendelse skal kommunens organisering være mest mulig lik den ordinære organisasjonen. Erfaringen og kunnskap om organisasjonen som opparbeides gjennom det daglige arbeidet, er et godt utgangspunkt for effektiv krisehåndtering.

Nærhetsprinsippet

En uønsket hendelse skal håndteres på lavest mulig nivå, for eksempel på skadestedet, i kommunen eller i virksomheten som er rammet.

Samvirkeprinsippet

Alle samfunnssikkerhetsaktører har et selvstendig ansvar for å sikre best mulig samarbeid med relevante aktører og virksomheter, både når det gjelder forebygging, beredskap og krisehåndtering.

SWOT analyse

Sterke sider (nå)	Svake sider (nå)
• Værøy er et lite og oversiktlig samfunn med erfaring fra langvarig ressursknapphet • Strømforsyning under jord • Forsterket ekom tjeneste • Aggregatpark på Røst • Tilstrekkelig tilgang til nødvendig beskyttelsesutstyr for helsepersonell • Interkommunale samarbeid – innhente ressurser fra større kommuner i regionen • Robuste transportsystemer (fergekai og helikopterlandingsplass, samt fiskefartøy)	• Store ulykker vil være krevende å håndtere for kommunen og nødetater • Forsyningssvikt (mat, medisin, drivstoff mm.) mtp. Værforhold • Begrenset helseressurser/antall helsepersonell • Tilgang på ressurser fra politi/lang responstid • Mangel på brannøvelser som innebærer evakuering • Lite robust stedsfortrederordning i kommunal kriseledelse • Begrensede ressurser for psykososial omsorg • Mobilnettet ikke dimensjonert for lokale trafikktopper

Muligheter (fremtid)	Trusler/utfordringer (fremtid)
• Redusere sårbarhet i IKT systemer og planlegge alternativer ved bortfall av digitale systemer • Bedre formidling av informasjon hvis en uønsket hendelse oppstår • Kunnskapsløft i bruk av DSB-CIM • Hyppigere oppdatere og holde kontroll over beredskapsplaner	• IT systemer – digital sårbarhet • Sikre flere forsyningslinjer knyttet til legemidler, mat og drivstoff • Strømbrydd mtp. Ekom systemer, brukertstyr mm. • Væpnet konflikt • Akutte hendelser med skadested

• Trening og øvelser – kompetanseløft til personer i beredskapsroller • Delta i nabokommuners og andre aktørers øvelser	• Alvorlige atomhendelser – forurensing, nedfall og eksponering for ioniserende stråling
--	--

Planbehov

Kommunens beredskapsplaner og planstruktur innen samfunnssikkerhet skal sikre kunnskap, organisering og samhandling på tvers av samfunnsfunksjoner som reduserer risiko i kommunen og samfunnet for øvrig.

Kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) ble vedtatt i kommunestyret **XX 2018**. Analysen skal revideres i takt med revisjon av kommunedelplaner.

Ferdige planer i Værøy kommune

- Helhetlig ROS analyse av 2018
- Beredskapsplan – bistand til kommuner under kriser sist revidert 2020
- Beredskapsplan – evakuering av 2019
- Utbruddsplan Covid19 av 2020
- Vaksinasjonsplan Covid19 av 2021
- Plan for kommunal kriseledelse av 2020
- Kommunedelplan helse og omsorg av 2019
- Beredskapsplan Værøy barnehage av 2021

Forslag til oppfølging

- Følge opp de anbefalingene satt i kapittel 7.2 i ROS analysen av 2018.
- Det utarbeides en overordnet beredskapsplan, med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalysen, som skal inneholde en oversikt over hvilke tiltak kommunen har forberedt for å håndtere uønskede hendelser.
 - Som et minimum skal beredskapsplanen inneholde en plan for kommunens kriseledelse, varslingslister, ressursoversikt, evakueringsplan, og plan for informasjon til befolkningen og media.
 - Planen skal være oppdatert og revideres minimum én gang per år.
 - Kommunen sørger for at planen blir jevnlig øvet.
- Det utarbeides en plan for befolkningsvarslings basert på den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen.
- Det utarbeides en plan for krisekommunikasjon med befolkningen, media og egne ansatte.
- Plan for kommunal kriseledelse av 2020 revideres og holdes oppdatert til enhver tid, og minimum revideres en gang per år. Av planen skal det fremgå hvem som har ansvaret for oppdatering av planen og når planen sist var oppdatert.

10. Klima og miljø

KS- 062/21 Vedtak:

Værøy kommune setter seg følgende mål for utslippsreduksjon målt opp mot 2019 tall:

- Mobil forbrenning reduseres med 50% innen 2028, med delmål 30 % innen 2024.
- Oppvarming ved vedfyring. 30% erstattes med varmepumper / hydrogen innen 2028.
- Veitrafikk knyttet til tunge kjøretøy / varebiler reduseres med 70% innen 2028 ved elektrifisering av kjøretøy. Målet er relatert til korte transportavstander og god tilgang til ladepunkt.
- Skipstrafikk. Reduksjon på 60% knyttet til hydrogendrift av ferger og elektrisering av fiskeflåten / etablering av ladepunkt. Delmål 15% innen 2024.

Værøy kommune deltar i Klimasamarbeid i Lofoten. Værøy kommune skal lage planer for tiltak basert på interne planer og pålegg/ føringer av stat og fylke.

Type tiltak

- Tiltak med målbar effekt
- Tiltak som ikke er målbare som forventes å gi utslippsreduksjoner
- Tiltak i form av aktiviteter som legger grunnlag for videre utslippsreduksjoner.

Kilder forurensning Værøy kommune

Kilder som kan måles i forhold til effekt av tiltak

- Avfall og sorteringsgrad – Vekt og type i faktura fra mottaker avfall. Avfall som leveres i Bodø kommer ikke med i Værøys klimaregnskap.
- Gjenbrukstorg knyttet til avfallsmottak – Antatt verdi på gjenstand som brukes på nytt
- Strømforbruk på bygg drevet av kommunen – Målt forbruk
- Småskala forbrenningsanlegg for treverk – Redusert volum til deponi / levert mottak. Lage biogjødsel ved forbrenning av treverk (pyrolyse).
- Tomgangskjøring båter (hjelpemotor produserer strøm) unngås med landstrøm
- Tomgangskjøring for kjøle-/frysetransport mens man venter på ferge – Etablere transportrute for trailere til logistikk knutepunkt.

Kilder til utslipp som ikke er målbare

- Gjøre tilgjengelig ladestasjoner for besøkende – Støtter nasjonal elbilsatsning
- Tomgangskjøring av biler forbys / ladning av batterier på normal måte (vinter og korte kjøreturer tapper batterier). – Forby tomgangskjøring utenfor COOP.
- Lokal gjenvinning av matavfall – Knapphet på matjord, redusert import plantejord.

Aktiviteter som gir grunnlag for utslippsreduksjoner

- Generell bevissthet på kildesortering.
- Kommunale aktiviteter blir forbilde for energibruk – Energibruk og unngå unødig fornying av møbler mv.

- Lokal produksjon av jordbruksprodukter – Noen få potetland på øya. Stort potensiale for dyrking ute eller i drivhus.
- Bruk av naturressurser i husholdninger (fisk, utnyttelse av bærekraftige bestander, tang og tare). – Lokalt salg til husholdninger kan økes, stor gåsebestand, høy kvalitet på tang og tare.

Valg av tiltak og planer for klimabudsjett / reduksjonsplan innen kommunens handlingsrom

Betydelige reduksjoner i utslipp oppnås ved reduksjon knyttet til skipstrafikk. Av Værøys totale utslipp på ca 10.000 tonn utgjør skipstrafikk 9 377 tonn eller 93,5%. Innen dette er utslipp fra fiskeflåten antatt å være 20%. Da er Fiskeflåten i forhold til volum ikke vurdert som lokal og fremmedflåte. Aktivitet er i hovedsak knyttet til fremmedflåten og pelagisk fiske. Værøys mulighet til å påvirke klimaeffekt relateres til å redusere utslipp fra båter i havn i form av landstrøm som erstatning for hjelpemotorer som gir energi til installasjoner i båten.

Nasjonale føringer vil påvirke utslipp fra driftsmaskineri og potensialet for ladestrøm til f eks 6-7 makrellbåter ved kommunal kai. Øvrige båter vil ha liggetid ved private kaier og eventuelle ladepunkt/ landstrøm må besørges av disse basert på samarbeid eller pålegg gjennom forskrift.

Planbehov:

Klimaplan

Klimabudsjett

11. Demokrati og samskaping

Lokalpolitisk samspill

- Lokal styring.
- Godt samspill mellom de politiske grupperinger.
- Felles gruppeledermøter i forkant av kommunestyremøte
- Godt samspill mellom politisk og administrativ ledelse.
- Informasjonsmøter felles med alle partier. Åpent møte 2 ganger per år.
- Felles uttalelser fra helst alle partigrupper.
- Bedre forpliktelse for å stille på møter, og at de som ikke kan stille avklarer dette så snart som mulig. Det skal søkes om permisjon med begrunnelse.
- At alle politiske partier jobber opp mot regionalt og nasjonalt nivå.

Administrativt

- Bedre oppfølging av at vedtak blir utført.
- Klarere ledelse på alle enheter.
- Ansette med rett kompetanse.

Kommunikasjon

- Bedre informasjon til innbyggerne.
- Bruk Værøyposten jevnlig
- SMS til info om spesielle ting.

Planbehov:

Kommunikasjonsplan

12. Kultur og friluftsliv

SWOT-analyse – Kultur og friluftsliv

Innledning:

Kulturetaten omfatter i dag flg.:

Musikkskolelærer 20%

Kulturkontoret: 20+30% stilling(sistnevnte engasjementsstilling med hovedvekt ferdselsåreplan)

Ungdomsklubb/ungdomsråd 20% stilling

Sterke sider (nå):	Svake sider (nå):
Velfungerende ungdomsklubb med høy aktivitet Oversiktlig sektor Relativt mange frivillige foreninger/lag Oppdatert/nye planverk: Fys.akt. og naturopplevelse ,Kulturminneplan, reiselivsplan og opptstart ferdsels- åreplan Godt utbygd/merket løypenett Veldig gode muligheter for variert friluftsliv Godt samarbeide folkehelse/kultur Naturen vår	For lite ressurser til drift av alle oppgavene innenfor kultur Ikke avsatt midler til oppfølging av de ulike planene Få samarbeidspartnere Aktiviteter avhengig av noen få ildsjeler

Muligheter (fremtid):	Utfordringer (fremtid):
Utvidet kulturtilbud Bedre tilrettelegging for friluftsliv Samarbeide andre kommuner i prosjektet, Spesielt gjennom digitale løsninger	Frivillige/dugnad – stadig færre personer/ildsjeler Ressurser Få kommunisert at kultur/friluftsliv er viktig for både folkehelse og trivsel/bolyst og bør være satsingsområde

Planbehov:

- Kulturminneplan
- Plan for fysisk aktivitet

13. Frivillighet

Frivillighet har stor betydning for utvikling av Værøysamfunnet og opplevelsen for hver enkelt av innbyggerne våre.

Det vi ser at det å være del av eller mottaker av frivillighet gir innbyggerne våre mulighet til å bli inkludert i et sosialt fellesskap, et fellesskap som virker stimulerende på økt samfunnsdeltakelse.

Vi ser også at det å delta i frivillig arbeid virker helsefremmende.

Dermed spiller frivilligheten en viktig rolle i arbeidet for en bedre folkehelse.

Mangel på kommunale ressurser skal ikke kompenseres av frivillighet, men et samarbeid supplerer den kommunale innsatsen.

Værøy har et aktivt frivillighetsarbeid som verdsettes av Værøy kommune.

Denne frivilligheten utgjør stor del av det forebyggende arbeidet i kommunen.

Et forebyggende arbeid som har stor samfunnsøkonomisk betydning.

Sterke sider (nå):	Svake sider (nå):
▪ Aktiv frivillighet som har stor bredde av aktivitet og satsingsområder. ▪ Tilbud til innbyggere i alle aldre. ▪ Bidrar aktivt forebyggende arbeid fra vugge til grav ▪ Kommunalt ansatte som har oversikt og er i tett dialog med frivillige ▪ Kommunal veiledning og hjelp ved behov for oppstart, videreutvikling og tilrettelegging ▪ Kommunal økonomisk støtte ▪ Planlagte nye bygg skaper engasjement og interesse for oppstart av nye aktiviteter	▪ Mange frivillige slutter med frivillig arbeid når barna blir voksne, ektefelle går bort eller helseutfordringer ▪ Vanskelig å rekruttere nye frivillige ▪ Personavhengig ▪ Fraflytting
Muligheter (fremtid):	Utfordringer (fremtid):
▪ Skape faste møteplasser for frivilligheten ▪ Øke den økonomiske rammen for tilskudd til frivillig arbeid ▪ Opprette frivillighetssentral ▪ Digitale verktøy som gjør det lettere å samarbeide på tvers av lag og foreninger ▪ Ta med de frivillige tidlig i prosesser som har samfunnsutviklende betydning	▪ Fraflytting ▪ Færre barn og mindre grupper i hvert kull ▪ Personavhengig ▪ Økonomisk støtte bortfaller grunnet kommunal budsjettutfordringer ▪ Økonomi stopper den planlagte byggetekniske utvikling

▪ Kommunalt ansatte kan formidle informasjon om de ulike lag og foreninger til mennesker de møter gjennom sitt arbeid	
---	--

Planbehov:

14. Digitalisering

Fra vedtatte IKT strategi:

VI DIGITALISERER FOR Å LØSE DAGENS OG FREMTIDENS UTFORDRINGER

Vi ønsker å:

- sette innbyggeren i sentrum
- bruke digitalisering som drivkraft for innovasjon og forbedring
- styrke digital kompetanse og deltagelse
- bidra til effektivisering av våre tjenester
- styrke informasjonssikkerhet, personvern og dokumentasjonsforvaltning

Sterke sider (nå):	Svake sider (nå):
Større fagmiljø i Lofoten IKT Samarbeid med andre kommuner i regionen Ansatte med IKT kompetanse Gode fagfolk på tjenestene Liten og kompakt organisasjon, ser helheten Mulighet for rask hjelp over nett Involvert i driftsstyre IKT (interkommunalt)	Teknisk kompetanse er eksternt Intern IKT kompetanse Prisgitt eksternt kompetanse

Muligheter (fremtid):	Utfordringer (fremtid):
Bedre tjenester Effektivisering Bedre kommunikasjon internt og eksternt	«Henge med» i utviklingen Nødvendige omstillinger pga digitalisering Velge riktige veier videre Informasjonssikkerhet og personvern

Planbehov:

Strategisk IKT plan inklusiv tilknytning til interkommunalt samarbeid.

15. Samferdsel

- Vi har i dag to daglige avganger med helikopter til og fra Bodø og 1 gang per dag i helgene. Fergeruta på sommeren har 2 direkteturer til og fra Bodø, 6 direkteturer til og fra Røst og 6 direkteturer til og fra Moskenes per uke. I vinterhalvåret 4 direkteturer fra Bodø til Værøy og 7 direkteturer fra Værøy til Bodø, 3 direkteturer til og fra Moskenes, 4 direkteturer til Røst og 6 direkteturer fra Røst per uke.
- Vei mellom Nordland og Sørland er definert som rasutsatt strekning. Strekningen er eneste ferdselsåre mellom disse to stedene og trafikkeres daglig av skolebuss.
- Utfordringer i forhold til samordning mellom ferge, fergekai, landareal og øvrig infrastruktur som er nødvendig for fergedriften. Opplever til tider kansellering av ferger fordi det er vanskelig å komme til kai forårsaket av vind fra nord/nordvest.
- Værøy havn har store utfordringer knyttet til innseilingen til havna. Situasjonen er kritisk, og det haster med å få sikret innseilingen.
- Det er ikke fortau eller gang og sykkelveier langs noen av Fylkesveiene veiene på Værøy
- Fv.791 Rassikring av veien mellom Nordland og Sørland
Det ble i løpet av 2015 utført rensk og bolting av Skardet bergskjæring på fv. 791. Tiltakene er ment å skulle låse «foten» på skjæringen for å hindre større steinnedfall.
- Våren 2016 ble det gjennomført videoinspeksjon av området for å vurdere stabiliteten på øvre del av fjellet. Geologen som har sett på videomaterialet anbefaler at det gjennomføres tiltak i form av fanggjerde og nett.
- **Fergeleiet tilknyttet Fv.792**
- Det er nødvendig med snarlig utbedring av fergekai for å gjøre det sikrere for fergene å komme til kai i dårlig vær.
- Etablering av avlastningsvei for tungtransport (kommunal etablering), og økende turisme i perioder, medfører trafikale problemer rundt oppstillingsplasser i fergekøen. Her kan det være flere løsninger på problemene, lettere investeringer kombinert med organisering av køene kan hjelpe mye.
- **Kollektivtransport**
- Innen kollektivtransport er vår befolkning avhengig av ferge- og helikoptertransport til og fra by- og regionssenter, det er derfor av avgjørende betydning at den fungerer.
- Ruteoppsettet for fergen er oppe til diskusjon med jevne mellomrom, og for vår del er spesielt sommeroppsettet en utfordring.
- Helikopteret har en begrensning på 15 seter pr. tur. Til tider kan dette vær en begrensende faktor, spesielt knyttet opp mot vår reiselivsnæring.
- Fergeruter: Få daglig forbindelse til/fra fastlands-Lofoten hele året, slik at varetransport og pendling kan gjennomføres. Direkterute til/fra Bodø minst like bra som det vinterruta gir i dag, slik at tjenestetilbud kan nås på dagtid.
- Gods med ferge: Få etablert system for å hente/levere tilhengere/kontainere på ferga.
- **Næringstransport - Fiskerihavn**
- Felles innseiling til begge havnene, Sørlandsvågen og Røstnesvågen. Fiskerihavnen er av stor betydning for fiskeri og sjømatnæringen i Værøy kommune. Værøy kommune er i dag den

sjuende største fiskerikommune i landet vårt. Skal vi kunne beholde og videreutvikle næringen er vi avhengig av å tilpasse oss slik at infrastrukturen er i tråd med som skjer innen næringen mht. flåtestrukturen. Det kommer stadig nye meldinger om større fartøy som nekter å levere fisk på Værøy på grunn av innseilingsforholdene. I dag er Røstnesvågen en sikkerhetsrisiko knyttet til de store fartøyene som trafikkere den, grunnberøring skjer med en hyppighet på om lag fire til fem ganger årlig.

- **Sykel- og gangstier**
- En stor del av befordringen fra både boområder og næringsområder skjer langs fylkesveiene. I dag oppleves det utrygt å ferdes langs de fleste av disse veiene da de er smale og det er forholdsvis mye trafikk. Utrykgheten medfører at man i stor grad kjører bil for å levere og hente barn både i barnehage og skole. For å redusere bruken av bil, og å øke andelen sykling og gåing er det ønskelig at det etableres fortau/gang- og sykkelvei langs fylkesveiene i kommunen.

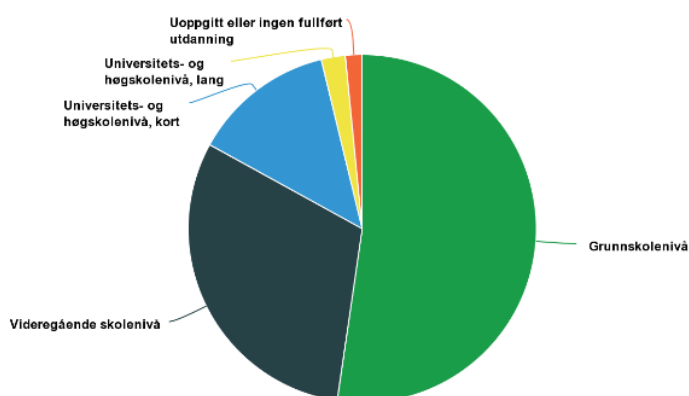
Det er ønskelig at det etableres fortau/sykkelveg langs FV 791 fra fergekaia til krysset Nordland/Værøy Heliport og langs hele strekningen av FV 793. Dette er et helt nødvendig tiltak både for å sikre de myke trafikantene som ferdes langs disse veistrekningene og å øke andelen som velger å gå eller sykle.

Planbehov

Trafikksikkerhetsplan

16. Utdanning

Høyeste fullførte utdanningsnivå

Kilde:

Befolkningens utdanningsnivå, Statistisk sentralbyrå

Som vi ser av ovennevnte, er utdanningsnivået lavt på Værøy. Over halvparten har «bare» grunnskoleutdanning. Det har nok sammenheng med stor andel sysselsatte i primærnæringen, der det tradisjonelt har vært mulig å få jobb uten formell utdanning.

Videregående skoletilbud benyttes stort sett i Bodø, men også Vest-Lofoten benyttes av noen. Kommunikasjoner avgjør i stor grad hvor våre ungdommer tar videregående utdanning.

Værøy ønsker å være aktiv, spesielt i å bidra til fullføring av yrkesfaglig utdanning ved å tilby læretid frem til fagbrev.

Angående høyere utdanning, så ligger Nord universitet i Bodø, med et bredt tilbud. Det er ønskelig at etablerte voksne på Værøy kan få mulighet til desentralisert nettbasert utdanning.

Værøy 7/12 2021